

Pontok, lapított tetraéderek, molekulák és kémiai reakciók

Haladvány Kiadvány 131030.pdf

Szalkai István
Pannon Egyetem, Matematika Tanszék, Veszprém
szalkai@almos.uni-pannon.hu

A nem elfajuló háromszögeket ("kétdimenziós tetraéderek"), valamint a három- és többdimenziós tetraédereket közös néven **geometriai szimplexeknek** nevezik.

1. Definíció. [!] *Elfajuló (vagy affín) szimplexeknek* nevezzük a háromdimenziós tér a következő ponthalmazait:

- három (különböző), egy egyenesre illeszkedő (kollineáris) pont,
- négy (különböző), egy síkra illeszkedő (koplanáris) pont, melyek közül semelyik három nincs egy egyenesen,
- öt általános pont, vagyis közülük semelyik négy nincs egy síkon. $\square$

A következő kérdéssel középiskolásoknak is érdemes foglalkozniuk:

2. Probléma. [!] *Hogyan kell elhelyezni a háromdimenziós térben n pontot úgy, hogy semelyik három nincs egy egyenesen, és az n pont között található elfajuló szimplexek össz-száma a lehető legkevesebb legyen?*

A fenti problémáról csak halkan említjük meg, hogy még megoldatlan, mert nem akarjuk elriasztani az érdeklődő, ügyes középiskolásokat a megoldástól! (Nekünk eddig ugyanis nem volt elég időnk a feladattal foglalkozni.)

A probléma önmagában is érdekes, valójában egy hosszabb kutatás, a kémiai reakciók lineáris algebrai és kombinatorikai vizsgálatának egyik "gyöngyszeme". Jelen cikkünkben ezeket a vizsgálatokat és összefüggéseket mutatjuk be röviden, az érdeklődőknek elsősorban az [2012b] és [2013c] összefoglalókat, valamint [2013c] Tézisfüzetét ajánljuk. Az alapfogalmakkal [1991L], [1997] és [2001]-ben ismerkedhetünk meg.

Bevezetés

A kémiai reakciók, mint például a legegyszerűbb

a valóságban nem egyetlen lépésben történnek, hanem nagyon sok köztes *atomsocsoport* ("molekulakezdemény", mint pl. H, H₂, O, O₂, O₃, H₂O, H₂O₂, HO,

HO_2) között végbemenő több **reakciólépés (elemi reakció)** bonyolult *sorozata-ként (mechanizmus)*, így (1)-et **összetett reakciónak** hívjuk¹⁾.

Egyik megoldandó feladatunk a következő: adott atomcsoportok közötti összes lehetséges elemi reakció listázása, majd a kapott reakciók által megvalósítható összetett reakciók megkeresése. A résztvevő lehetséges reakciók nagy (exponenciális) száma miatt a feladat még a mai gyors számítógépekkel sem egyszerű.

A reakciókban szereplő atomok rögzítése után minden atomcsoport egy-egy $\mathbb{R}^n$ -beli vektor, a reakciók ezen vektorok lineáris kombinációi. Például (1) a következő egyenlettel írható le a $\{H, O\}$ bázisban:

$$2 \cdot \begin{bmatrix} 2 \\ 0 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \end{bmatrix} = 2 \cdot \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

Természetesen az egymásból nem levezethető, vagyis *minimális* reakciókat keressük, vagyis a kiválasztott vektoroknak *minimális összefüggő* rendszert kell alkotniuk:

3. Definíció. *Egy tetszőleges $\mathcal{S} \subset \mathbb{R}^n$ vektorhalmaz (lineáris algebrai) szimplex, ha minimális összefüggő, vagyis $\mathcal{S}$ (lineárisan) összefüggő, de bármely $\mathcal{T} \subsetneq \mathcal{S}$ valódi részhalmaza független.* $\square$

(A lineáris algebra alapfogalmait röviden [1991L] és [1997] mutatja be. Ha az Olvasó nem kíván elmélyülni a lineáris algebrában, akkor csak a [!] jelű Definíciókat és Tételeket ajánljuk figyelébe.)

$\mathbb{R}^n$ -ben (vagyis legfeljebb n különböző atom esetén) minden szimplex *legfeljebb* $n+1$ elemű, egy m -elemű vektorhalmaznak *összesen* $\sum_{i=1}^{n+1} \binom{m}{i} = \binom{m+1}{n+2} - 1 \approx m^{n+2}$ legfeljebb ekkora méretű részhalmaza van. Az összes m^{n+2} részhalmazt nem kell mind megvizsgálnunk: [1991]-ben kifejlesztett algoritmusunk legfeljebb m^{n+1} lépés után befejeződik. Mint [1995]-ben és [2013c]-ben megmutattuk: bizonyos adathalmazokra a szimplexek száma eny-nyi, vagyis nincs gyorsabb algoritmus.

A szimplexek száma

4. Jelölés. *Jelölje $\text{simp}(\mathcal{H})$ az adott $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$ halmazban levő $\mathcal{S} \subset \mathcal{H}$ szimplexek számát.* $\square$

5. Tétel. *([1995]) Tetszőleges, adott elemszámú $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$ részhalmazra, ami kifeszíti $\mathbb{R}^n$ -et, $\text{simp}(\mathcal{H})$ pontosan akkor **maximális**, ha $\mathcal{H}$ bármely n vektora lineárisan független.* $\square$

---

¹⁾ Ráadásul a vegyészek között sincs egyetértés (1) részleteit illetően, **Tóth,J., Nagy,A.L., Zsély,I.:** *Structural Analysis of Combustion Models* (arXiv:1304.7964 preprint, 2013) cikkükben többféle elméletet is részletesen összehasonlítanak.

6. Következmény. Tetszőleges m -elemű $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$ részhalmazra, amely kifeszíti $\mathbb{R}^n$ -et

$$\text{simp}(\mathcal{H}) \leq \binom{m}{n+1}, \quad (2)$$

és a becslés éles, vagyis van olyan $\mathcal{H}$ amelyre (2)-ban = teljesül. $\square$

A kémia nyelvére lefordítva ez azt jelenti, hogy

7. Tétel. [!] Ha m molekulánk n atomból épül fel, akkor e molekulák közötti (minimális) reakciók száma pontosan akkor a legnagyobb, ha a molekulák közül bármely n **független**, vagyis közöttük nem lehetséges kémiai reakció. $\square$

8. Következmény. [!] A fentiek esetén a lehetséges (minimális) reakciók száma legfeljebb $\binom{m}{n+1}$, és a becslés éles, vagyis van olyan $\mathcal{H}$ amelyben pontosan ennyi (minimális) reakció van. $\square$

A szimplexek **Sperner-családot** alkotnak (vagyis egyik szimplex sem tartalmazhat valódi részhalmazként egy másikat), így Sperner jól ismert tétele felső becslést ad $\text{simp}(\mathcal{H})$ értékére, az 5. Tétel azonban megadja a szélsőséges $\mathcal{H}$ vektorhalmazok szerkezetét is. Az adott atomok tehát az egyes vegyületeket nagyon "össze-vissza" mennyiségben kell, hogy felépítsék (pl. Vandermode determináns mintájára).

Következő kérdéstünk $\text{simp}(\mathcal{H})$ minimális értéke adott elemszámú $\mathcal{H}$ esetén.

9. Tétel. ([1995]) Tetszőleges, adott elemszámú $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$ részhalmazra, ami kifeszíti $\mathbb{R}^n$ -et, $\text{simp}(\mathcal{H})$ **minimális**, ha $\mathcal{H}$ vektorai n db ekvivalencia osztályba sorolhatók a "párhuzamosság" reláció alapján, ezek az osztályok méretei legfeljebb 1-gyel térnek el egymástól, és az osztályok (reprezentánsai) lineárisan függetlenek, vagyis bázist alkotnak $\mathbb{R}^n$ -ben. $|\mathcal{H}| \geq 2n$ esetén ez az egyetlen minimális konfiguráció. $\square$

10. Következmény. Ha feltesszük, hogy $\mathcal{H}$ kifeszíti $\mathbb{R}^n$ -et és $|\mathcal{H}| = m = an + b$ ($0 \leq b < n$), akkor

$$b \cdot \binom{a+1}{2} + (n-b) \cdot \binom{a}{2} \leq \text{simp}(\mathcal{H}), \quad (3)$$

és a becslés éles, $m \geq 2n$ esetén a szélsőséges $\mathcal{H}$ halmaz szerkezete egyértelmű. Amennyiben m osztható n -el, az alsó korlát egyszerűbb alakot vesz fel:

$$n \cdot \binom{\frac{m}{n}}{2} \leq \text{simp}(\mathcal{H}). \quad \square \quad (4)$$

A kémia nyelvére lefordítva ez azt jelenti, hogy

11. Tétel. [!] Ha m molekulánk n atomból épül fel, akkor e molekulák közötti (minimális) reakciók száma pontosan akkor a legkevesebb, ha kiválasztható n független molekula (ld. 7. Tétel) úgy, hogy a többi molekula valamelyik kiválasztottal **párhuzamos** (izomerje vagy többszörös adagja), és ezen párhuzamossági halmazok ("osztályok") méretei legfeljebb 1-gyel térnek el egymástól. $\square$

12. Következmény. [!] A fentiek esetén a lehetséges (minimális) reakciók legkisebb számát (3) és (4) adja meg. $\square$

Az alsó korlátot a *kizárólag* párhuzamos vektorokból (izomer molekulák vagy többszörös adagok) álló $\mathcal{H}$ vektorhalmazok érik el. Amennyiben párhuzamos vektorokat nem engedünk meg $\mathcal{H}$ -ban, a kérdés sokkal nehezebbé válik.

13. Probléma. Mennyi a $\mathcal{H}$ halmazban levő szimplexek (minimális reakciók) minimális száma, ha $\mathcal{H}$ -ban nincsenek párhuzamos vektorok (izomer molekulák vagy többszörös adagok) ?

A dimenziót csökkenthetjük a következő konstrukcióval: $\mathcal{H}$ vektorait azok skalárszorosaival helyettesítjük, majd $\mathbb{R}^n$ egy alkalmas hipersíkjával elmetszve a probléma $n - 1$ dimenzióba kerül. Pontosabban:

14. Definíció. Tetszőleges $\underline{h} \in \mathbb{R}^n$ vektorra és $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$ halmazra legyen

$$\Lambda \underline{h} := \{ \lambda \cdot \underline{h} : \lambda \in \mathbb{R}, \lambda \neq 0 \}, \quad \Lambda \mathcal{H} := \{ \Lambda \underline{h} : \underline{h} \in \mathcal{H} \}$$

és tetszőleges $n - 1$ -dimenziós $\mathcal{P} \subset \mathbb{R}^n$ hipersíkra, ami nem párhuzamos $\mathcal{H}$ egyetlen elemével sem $\mathcal{H}^{\mathcal{P}} := \Lambda \mathcal{H} \cap \mathcal{P}$. $\square$

Az $n - 1$ -dimenziós $\mathcal{P}$ hipersíkot természetes módon azonosítjuk $\mathbb{R}^{n-1}$ -gyel. Amennyiben az $\mathcal{S} \subset \mathbb{R}^n$ halmaz (lineáris algebrai) szimplex, akkor annak $\mathcal{S}^{\mathcal{P}} \subset \mathbb{R}^{n-1}$ képe *affin* (vagyis elfajult) szimplex, és könnyen található egy bijektív megfeleltetés $\mathcal{H}^{\mathcal{P}} \subset \mathcal{P}$ (azaz $\mathcal{H}^{\mathcal{P}} \subset \mathbb{R}^{n-1}$) és $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$ között, hasonlóan $\mathcal{H}^{\mathcal{P}}$ *affin* és $\mathcal{H}$ *lineáris algebrai* szimplexei is megfeleltethetőek egymásnak, következésképpen

$$|\mathcal{H}^{\mathcal{P}}| = |\mathcal{H}| \quad \text{and} \quad \text{simp}_a(\mathcal{H}^{\mathcal{P}}) = \text{simp}_\ell(\mathcal{H}) . \quad (5)$$

$n = 4$ esetén $\mathcal{H}^{\mathcal{P}} \subset \mathbb{R}^3$ affin szimplexei éppen az 1. Definíció elfajuló szimplexei, míg $n = 3$ esetén a következő síkbeli pontthalmazok lehetnek affin szimplexek:

15. Definíció. [!] Tetszőleges síkbeli $\mathcal{S} \subset \mathbb{R}^2$ pontthalmaz **affin**

- $\triangleright$ 3 -elemű **szimplex**, ha $\mathcal{S}$ három, egy egyenesbe eső pont,
- $\triangleright$ 4 -elemű szimplex, ha $\mathcal{S}$ négy tetszőleges pont, de közülük semelyik három nem esik egy egyenesbe,
- $\triangleright$ $\mathbb{R}^2$ -ben nincs több affin szimplex. $\square$

"Sajnos" az $n = 3$ esetet már megoldottuk:

16. Tétel. ([1998]) Tetszőleges, adott elemszámú $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^3$ vektorhalmazra, ami kifeszíti $\mathbb{R}^3$ -et, $\mathcal{H}$ -ban nincsenek párhuzamos vektorok és $8 \leq |\mathcal{H}|$, $\text{simp}_\ell(\mathcal{H})$ pontosan akkor minimális, ha $\mathcal{H}$ elemei két ($\mathcal{H}$ -ban) metsző síkon helyezkednek el, és az egyik síkon pontosan három $\mathcal{H}$ -beli vektor található. $\square$

Átfogalmazva síkbeli affin szimplexekre:

17. Tétel. [!] Tetszőleges, adott elemszámú $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^2$ ponthalmazra, ami nem egy egyenesre esik és $8 \leq |\mathcal{H}|$, $\text{simp}_a(\mathcal{H})$ pontosan akkor minimális, ha $\mathcal{H}$ elemei két ($\mathcal{H}$ -ban) metsző egyenesen helyezkednek el, és az egyik egyenesen pontosan három $\mathcal{H}$ -beli pont található. $\square$

18. Következmény. [!] Amennyiben $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^3$ kifeszíti $\mathbb{R}^3$ -et, $\mathcal{H}$ -ban nincsenek párhuzamos vektorok és $4 \leq |\mathcal{H}|$, akkor

$$\binom{m-2}{3} + 1 + \binom{m-3}{2} \leq \text{simp}(\mathcal{H}) \leq \binom{m}{4},$$

és mindkét becslés éles. $\square$

$n = 4$ esetén csak a következő eredmény ismert:

19. Tétel. ([2011]) Tetszőleges, adott elemszámú $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^4$ vektorhalmazra, ami kifeszíti $\mathbb{R}^4$ -et, $\mathcal{H}$ -ban nincsenek párhuzamos vektorok és $24 \leq |\mathcal{H}|$, $\text{simp}_\ell(\mathcal{H})$ pontosan akkor minimális, ha $\mathcal{H}$ elemei két diszjunkt, 2-dimenziós síkon helyezkednek el, és a két síkon levő vektorok számának eltérése legfeljebb 1. $\square$

A dimenzió csökkentése miatt ezzel ekvivalens:

20. Tétel. [!] Tetszőleges, adott elemszámú $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^3$ ponthalmazra, ami nincs egy síkon és $24 \leq |\mathcal{H}|$, $\text{simp}_a(\mathcal{H})$ pontosan akkor minimális, ha $\mathcal{H}$ elemei két kitérő egyenesen helyezkednek el, és a két egyenesen levő pontok számának eltérése legfeljebb 1. $\square$

21. Következmény. [!] Amennyiben $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^4$ kifeszíti $\mathbb{R}^4$ -et, $\mathcal{H}$ -ban nincsenek párhuzamos vektorok és $24 \leq |\mathcal{H}|$, akkor

$$\binom{\lfloor m/2 \rfloor}{3} + \binom{\lceil m/2 \rceil}{3} \leq \text{simp}(\mathcal{H}),$$

és a becslés éles. $\square$

További problémák és sejtések

A 13. Probléma $n \geq 5$ esetén máig megválaszolatlan. Az általános sejtés 1998-ban, számítógépes kísérletezések után fogalmazódott meg:

22. Sejtés. ([1998]) Tetszőleges, adott elemszámú $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$ részhalmazra, ami kifeszíti $\mathbb{R}^n$ -et, $\mathcal{H}$ -ban nincsenek párhuzamos vektorok és $\mathcal{H}$ elemszáma megfelelően nagy, $\text{simp}(\mathcal{H})$ pontosan akkor **minimális**, ha

1) páros n esetén $\mathcal{H}$ -ban vannak olyan $u_1, \dots, u_n$ lineárisan független vektorok, amelyekre $\mathcal{H}$ összes többi eleme az $[u_1, u_2]$, $[u_3, u_4]$ ... , $[u_{n-1}, u_n]$ síkokon helyezkedik el, mégpedig ezek a síkok $\mathcal{H}$ -nak majdnem ugyanannyi vektorát tartalmaznak (az eltérés legfeljebb 1).

2) páratlan n esetén $\mathcal{H}$ -ban vannak olyan $u_1, \dots, u_n$ lineárisan független vektorok és egy további $v \in [u_{n-1}, u_n]$ vektor, amelyekre $\mathcal{H}$ összes többi eleme az $[u_1, u_2]$, $[u_3, u_4]$ ... , $[u_{n-2}, u_{n-1}]$ síkokon helyezkedik el, mégpedig ezek a síkok $\mathcal{H}$ -nak majdnem ugyanannyi vektorát tartalmaznak (az eltérés legfeljebb 1), és a nagyobb indexű vektorok által kifeszített síkokon van esetleg kevesebb vektor. $\square$

A probléma általánosítása a gyakorlatban is fontos lehet: csak a *legalább* k molekula esetén létrejövő reakciókat keressük:

23. Probléma. a) változat: Adott $n, m, k \in \mathbb{N}$ esetén azon $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$, $|\mathcal{H}| = m$ -elemű vektorhalmazok esetén, melyek kifeszítik $\mathbb{R}^n$ -et, mennyi $\text{simp}(\mathcal{H})$ legkisebb értéke HA csak a legalább k -elemű simplexezket számoljuk, és milyen szerkezetűek ezek a szélsőséges $\mathcal{H}$ halmazok?

b) változat: ugyanaz, mint a), de feltesszük még, hogy $\mathcal{H}$ -ban nincs is k -nál kisebb méretű simplex. $\square$

24. Probléma. Tetszőleges rögzített $\mathcal{V} := \{v_1, \dots, v_t\} \subset \mathbb{R}^n$ vektorhalmaz és $m \in \mathbb{N}$ esetén mennyi lehet a $\mathcal{H} \subset \mathbb{R}^n$, $|\mathcal{H}| = m$ -elemű vektorhalmazokban (melyek kifeszítik $\mathbb{R}^n$ -et) a legalább egy $\mathcal{V}$ -beli elemet tartalmazó, vagyis az $\mathcal{S} \cap \mathcal{V} \neq \emptyset$ feltételt kielégítő $\mathcal{S} \subset \mathcal{H}$ simplexez (akármilyen méretűek) **minimális** illetve **maximális** száma, és milyen a szélsőséges értékeket adó $\mathcal{H}$ halmazok szerkezete? (Az $\mathcal{S} \cap \mathcal{V} \neq \emptyset$ feltételt kielégítő $\mathcal{S} \subset \mathcal{H}$ simplexez számát jelölje $\text{simp}_{\mathcal{V}}(\mathcal{H})$.) $\square$

A fenti eredmények és problémák általánosíthatóak matroidokra ([1996], [2006], [2013c]) és hipergráfokra ([2013a], [2013c]) is. További vizsgálatok [2000b]-ban találhatóak.

Hivatkozások

- [1991L] **Szalkai, I.:** *Lineáris algebra előadásvázlat*,
<http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/LinAlgSK.pdf>
- [1991] **Szalkai, I.:** *Generating Minimal Reactions in Stoichiometry Using Linear Algebra*, Hung. J. Ind. Chem., 19 (1991), 289–292.
[http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/HJIC\(1991\)289-292.pdf](http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/HJIC(1991)289-292.pdf)
- [1995] **Laflamme, C., Szalkai, I.:** *Counting Simplexes in $\mathbb{R}^n$* , Hung. J. Ind. Chem. 23 (1995), 237–240.
[http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/HJIC\(1995\)237-240.pdf](http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/HJIC(1995)237-240.pdf)
- [1996] **Dósa, Gy., Laflamme, C., Szalkai, I.:** *On the Maximal and Minimal Number of Bases and Simple Circuits in Matroids and the Extremal Constructions*, Preprint 046, Dept. Math. Univ. Veszprém, 1996.
- [1997] **Szalkai, I.:** *Lineáris algebra, sztöchiometria és kombinatorika*, Polygon VII. (1997), 35–51.
<http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/SzI-Polygon1997-jav.pdf>
- [1997p] **Szalkai, I.:** *On the Number of Bases and Circuits in Matroids*, Colloquia Math. Soc. J. Bolyai, Conference on Extremal Graph Theory, Balatonlelle, 1997, Problem No.14.

- [1998] **Lafamme,C., Szalkai,I.:** *Counting Simplexes in $\mathbb{R}^3$* , Electr. J. of Combinatorics vol.5 (1998) No.1, Res. Paper No. 40, 11 pp, <http://www.combinatorics.org/ojs/index.php/eljc/article/view/v5i1r40/pdf>
Nyomtatott változat: J. Combin. 5 (1998), 597–607.
- [2000a] **Szalkai,I.:** *A New General Algorithmic Method in Reaction Syntheses Using Linear Algebra*, J. Math. Chemistry 28 (2000), 1–34.
- [2000b] **Szalkai,I.:** *On Valuation Operators in Stoichiometry and in Reaction Syntheses*, J. Math. Chemistry 27 (2000), 377–386.
- [2001] **Szalkai,I.:** *Diszkrét matematika és Algoritmuselmélet alapjai*, Veszprémi Egyetemi Kiadó, 2001.
- [2006] **Dósa,Gy., Szalkai,I., Lafamme,C.:** *On the Maximal and Minimal Number of Bases and Simple Circuits in Matroids and the Extremal Constructions*, Pure Math.&Appl.(PUMA) 15(2006), 383-392.
<http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/PUMA2006.pdf>
- [2011] **Szalkai,B., Szalkai,I.:** *Counting minimal reactions with specific conditions in $\mathbb{R}^4$* , J.of Math.Chem. 49 (2011), pp.1071-1085,
<http://www.springerlink.com/content/r4w887917j558277/fulltext.pdf>
- [2011T] **Szalkai,I.:** *Counting Chemical Reactions and Simplexes in $\mathbb{R}^4$* , Workshop on Optimization, Fields Institute, Toronto (Canada), September 26-29, 2011., http://www.fields.utoronto.ca/audio/11-12/wksp_optimization/szalkai
http://www.fields.utoronto.ca/programs/scientific/11-12/archive/discretegeom/wksp_optimization/index.html
- [2012a] **Szalkai,I., Dósa,Gy., Tuza,Zs., Szalkai,B.:** *On Minimal Solutions of Systems of Linear Equations with Applications*, Miskolc Math.Notes, 13 (2012), 529-541., http://mat76.mat.uni-miskolc.hu/~mnotes/files/13-2/13-2-szalkai_501.pdf
- [2012b] **Szalkai,B., Szalkai,I.:** *Simplexes and their Applications - a Short Survey*, Miskolc Math.Notes, 14 (2013), 279-290.
<http://mat76.mat.uni-miskolc.hu/~mnotes>
- [2013a] **Tuza,Zs., Szalkai,I.:** *Minimum Number of Affine Simplexes of Given Dimension*, Discrete Applied Math., benyújtva.
- [2013b] **Szalkai,I., Sellers,P., Pethő,Á.:** *On the Mathematical Foundation of Reaction Mechanisms*, előkészületben.
- [2013c] **Szalkai,I.:** *Reakciómechanizmusok algoritmikus és matematikai vizsgálata*, PhD dolgozat, 2013, Pannon Egyetem, Veszprém, benyújtva, Tézisek: <http://math.uni-pannon.hu/~szalkai/Tezisek-130919.pdf>